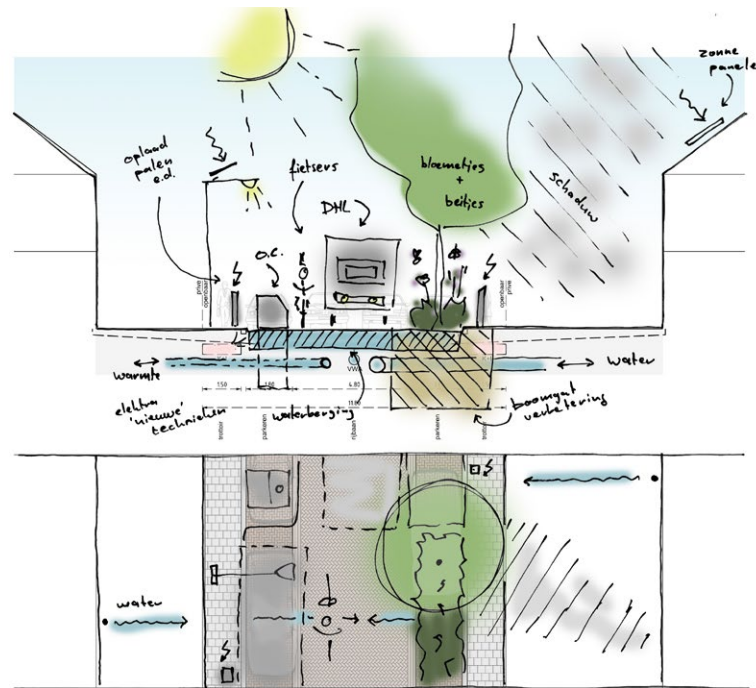

Studiedocument voor toekomstbestendige straatprofielen

juli 2021

introdunctie

leeswijzer

In dit document hebben we visueel gemaakt met welke maatvoering in straten we in bestaande situaties regelmatig te maken hebben in Oss. Er is beperkte ruimte beschikbaar voor alle toekomstige (klimaatadaptieve) wensen; welke keuzes gaan we (moeten we?) maken. Voor nieuwe situaties hebben we een voorzet gegeven hoe de maatvoering eruit kan gaan zien. Het is geen ontwerp, maar een discussie document met een aantal voorbeelden.

aanleiding

Praatplaten voor toekomstbestendige straatprofielen

‘We willen graag dat ons land over 30 jaar nog steeds prettig en gezond is om in te wonen, werken en leven. Daarom is het belangrijk nu al na te denken over de keuzes die daarvoor [nodig zijn](#).’ De overheid ontwikkelt hiervoor een nieuwe aanpak: de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), en op Rijksniveau zijn er steeds meer initiatieven en geluiden die meer aandacht voor ruimtelijke ontwikkeling voor de toekomst vragen. Zo wordt de roep om een herleving van een [ministerie van VROM](#) steeds luider.

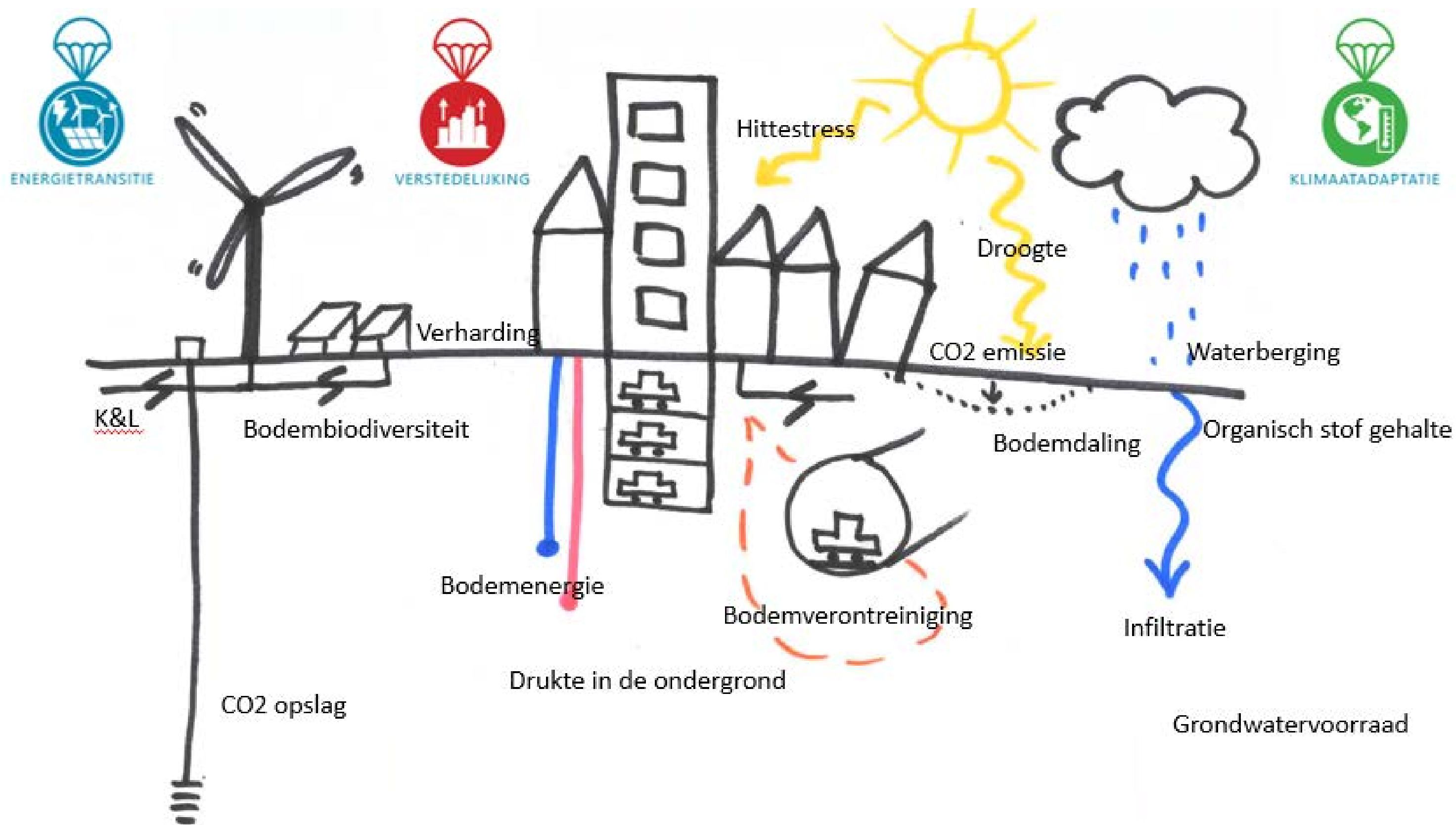
Het nieuwe kabinet staat voor grote opgaven op het gebied van de leefomgeving. Er moet een groot aantal nieuwe woningen worden bijgebouwd. Om de opwarming van de aarde te beperken moeten er locaties worden gevonden voor windmolens en zonnepanelen, en zal het elektriciteitsnet verzaamd moeten worden. Door klimaatverandering, de landbouw, woningbouw en bedrijvigheid staat de draagkracht van de bodem, het water en de biodiversiteit onder grote druk.

Wat betekenen deze grote opgaven ruimtelijk gezien voor gemeenten, concreet op straatniveau? Om dit gesprek te voeren binnen de eigen organisatie hebben de ontwerpers van afdeling IBOR van gemeente Oss een aantal praatplaten ontwikkeld. Deze praatplaten met voorbeeldprofielen zijn niet in beton gegoten, de maten zijn indicatief en bedoeld om de discussie aan te gaan. Hierbij betrekken we met nadruk ook de ondergrondse ruimte als fundament voor de bovengrondse ambities.

samenhang boven- en ondergrond

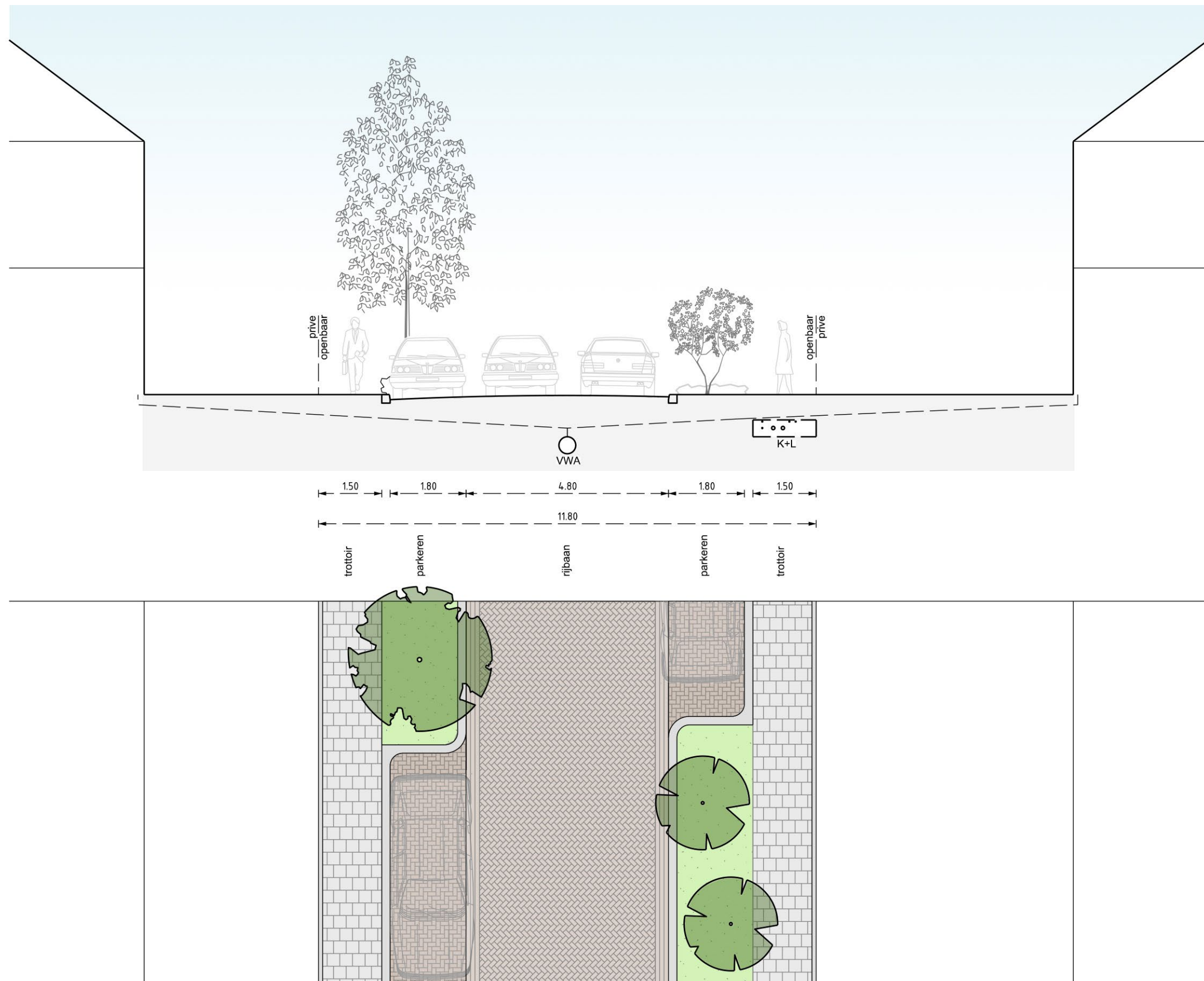
klimaatdoelen i.r.t. bodem

voorbeelden uit de praktijk

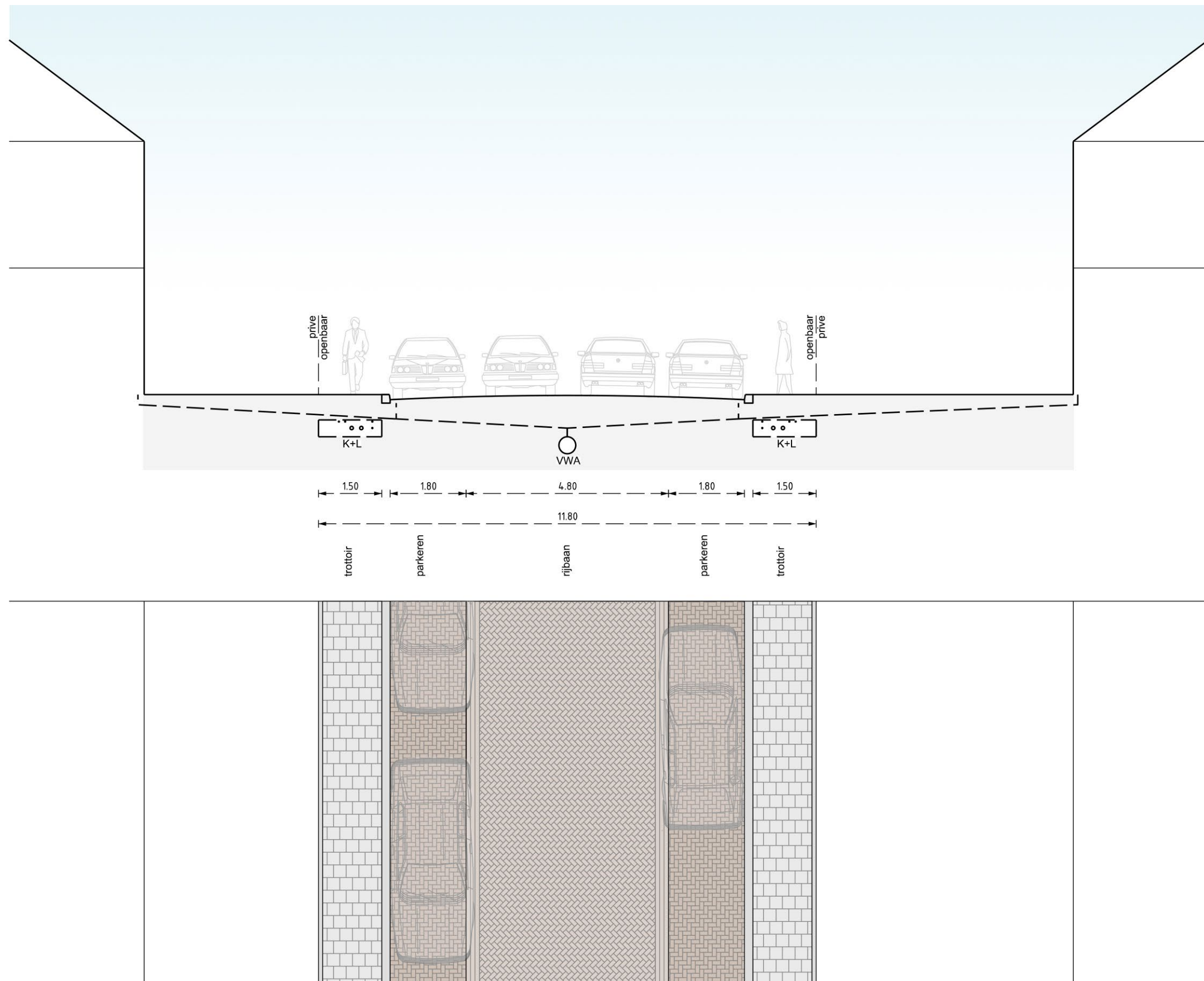
maatvoering van een profiel gemaakt in Oss in de jaren '60 / '70

ruimte voor groen, nog relatief weinig auto's en weinig kabels en leidingen

huidige situatie is veelal ingericht voor de auto

de ruimte voor groen is opgeofferd voor meer parkeren en er zijn meer kabels en leidingen

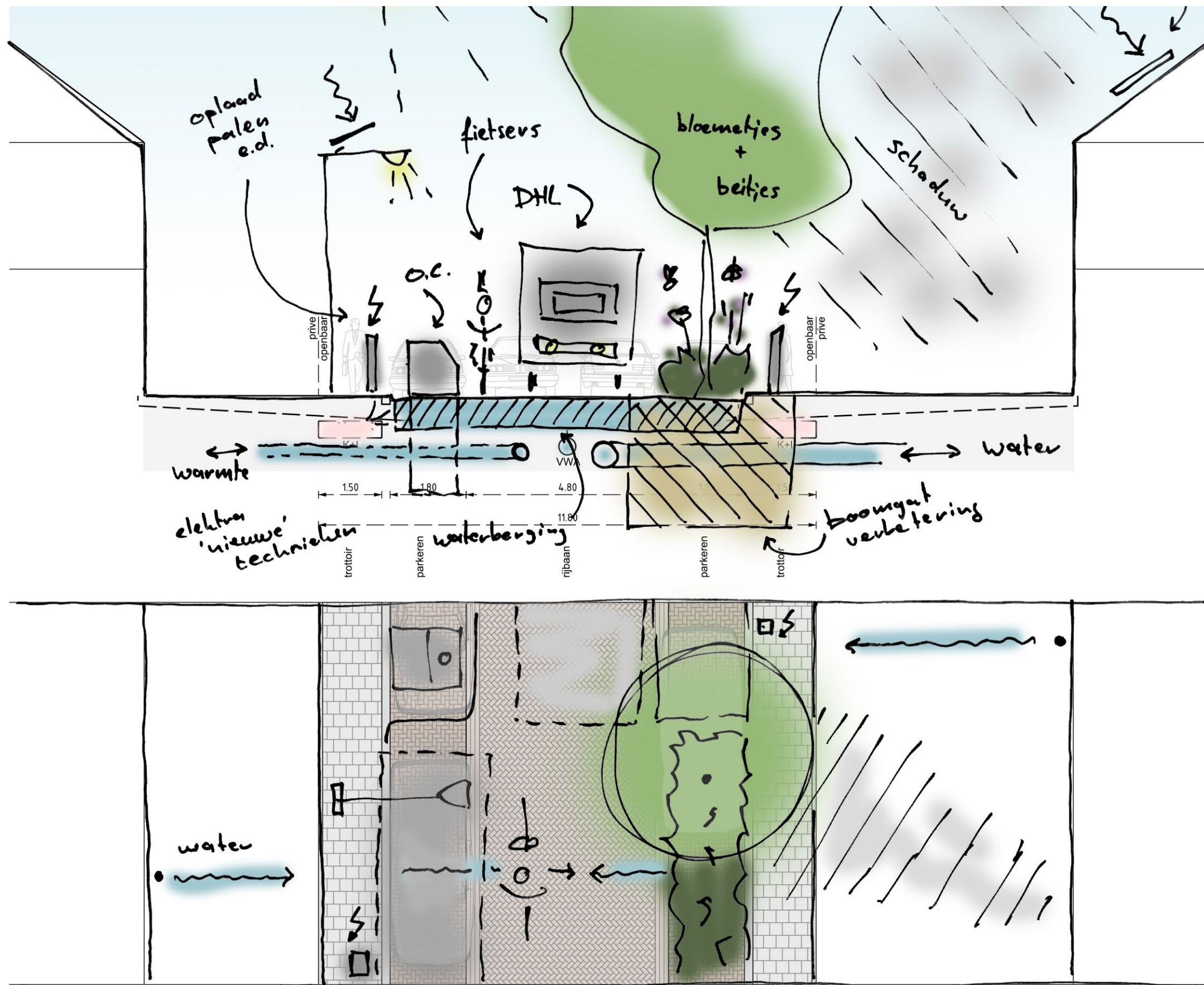
voorbeeld situatie opbouw van Heemstrastraat Oss

deze straat is nog 2 meter smaller dan voorgaand voorbeeld (de tuinen lijken groen, maar veel tuinen zijn verhard en er wordt geparkeerd in eigen voortuin)

toekomstige benodigde functies klimaatadaptatie

bij een derdelijke bestaande maatvoering geeft deze schets de druk op de openbare ruimte weer

maatvoering profiel inclusief klimaatadaptatie (met huidige wetenschap)

dit geeft een indruk van de toekomstige benodigde breedte (variëert per situatie, maar geeft een idee)

referentie Horzak Oss

bij nieuwbouw locaties zoals hier is een afgeleide van voorgaand profiel mee ontworpen; brede opzet en functies gescheiden

referentie Schoolweg Lith

enkele ingrepen die mogelijk waren bij een herinrichting

referentie Sint Sebastiaanstraat

smalle versteende straat waar de functie parkeren i.s.m. bewonersinitiatief vergroend is

referentie Sint Sebastiaanstraat

uiteindelijke situatie

referentie Condorstraat Oss

bewoners waren enthousiast na inspraak en herinrichting van deze straat; goede mogelijkheden tot parkeren. Voor groen was daarom minder ruimte. Hoe zijn de verhoudingen ontwerp, klimaat(adaptatie) en inspraak in de toekomst?

Van Heemstrastraat

een reeks met maatregelen visueel weergegeven in bestaande situatie

impressie Van Heemstrastraat

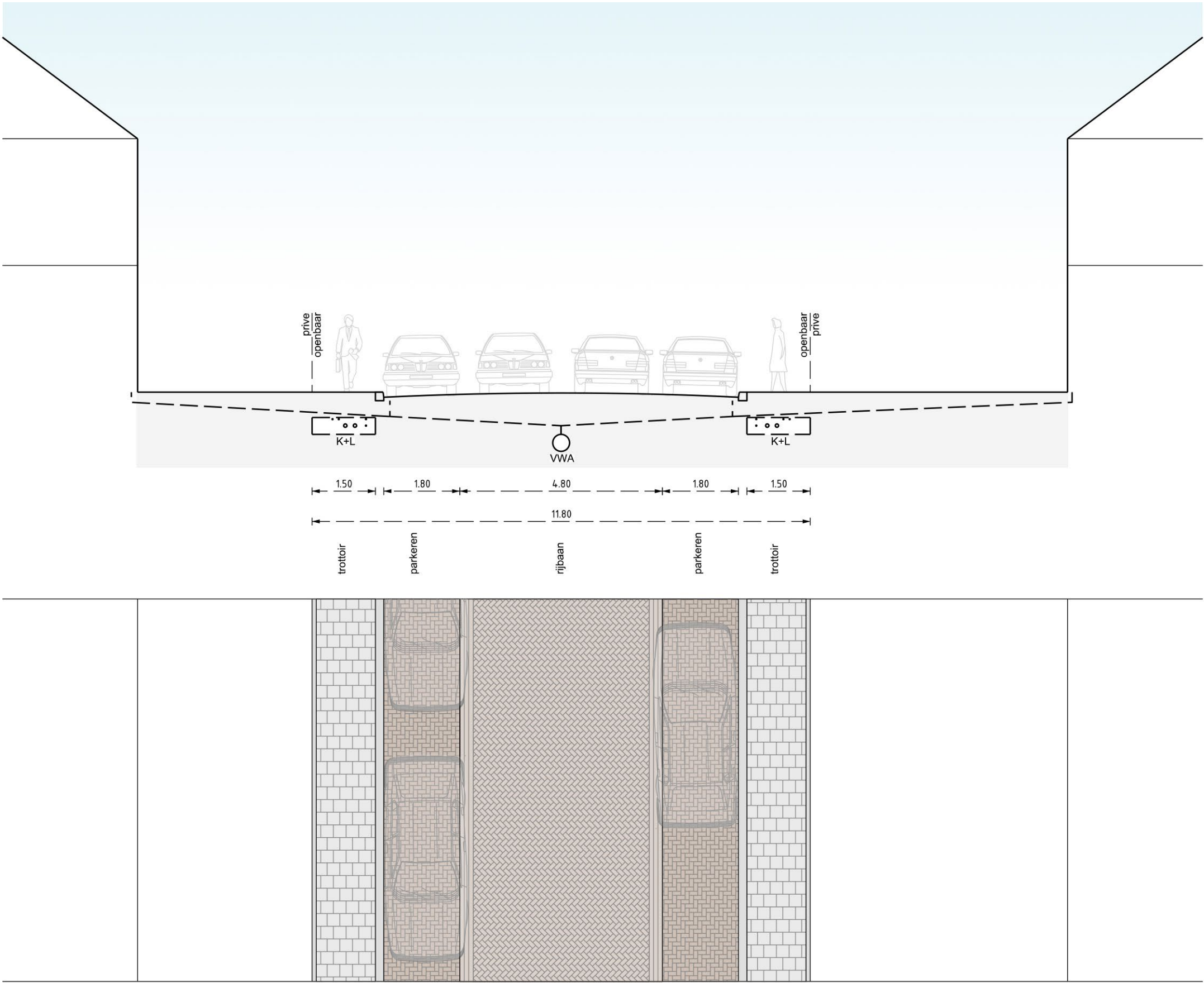
impressie

aanvullende voorbeelduitwerkingen

basis profiel bestaande situatie in Oss

even terug naar de beschikbare ruimte in veel gevallen

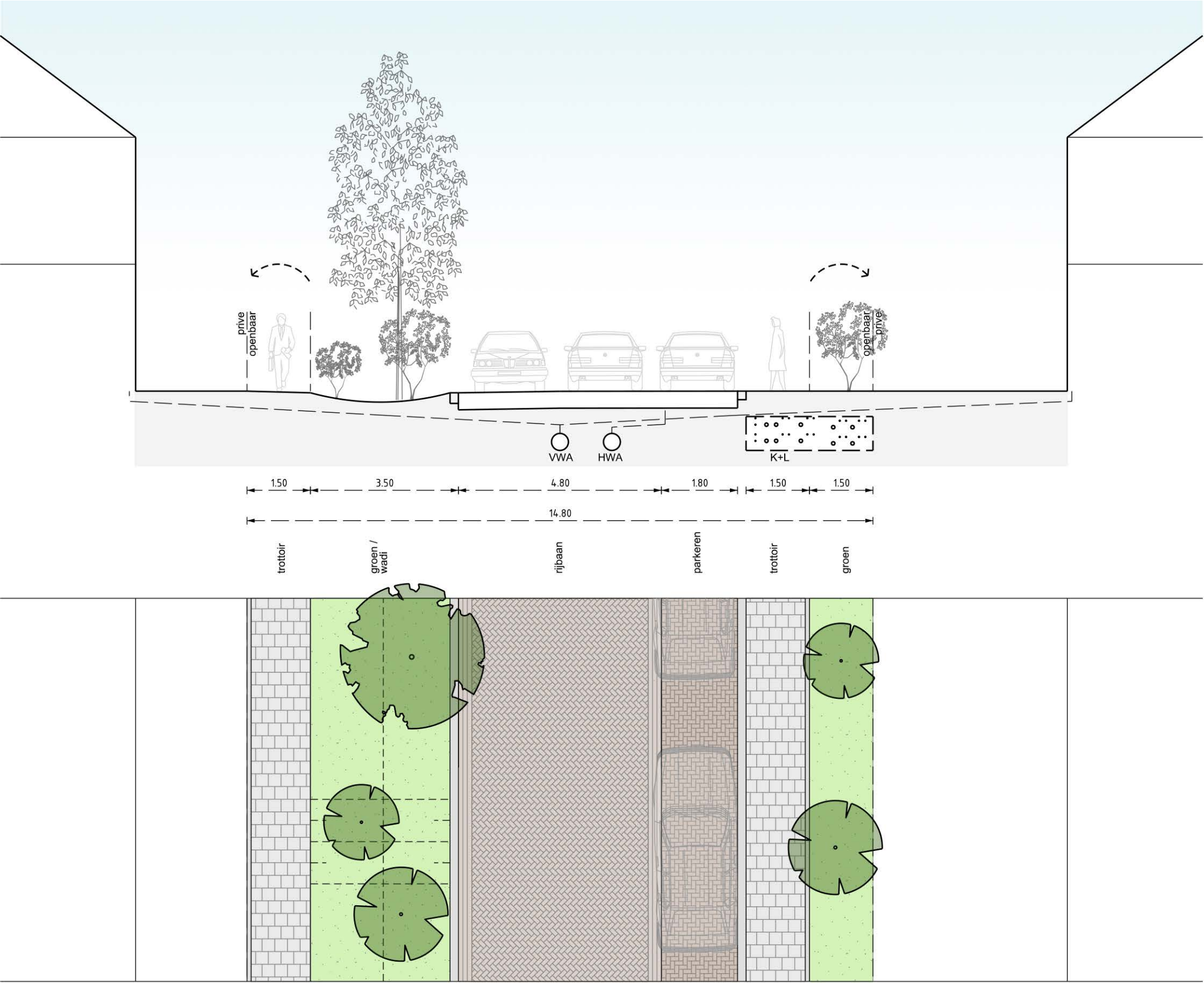
voorbeeld oplossing met waterbergend cunet

bij weinig ruimte bovengronds zijn er mogelijkheden om ondergronds water te bergen

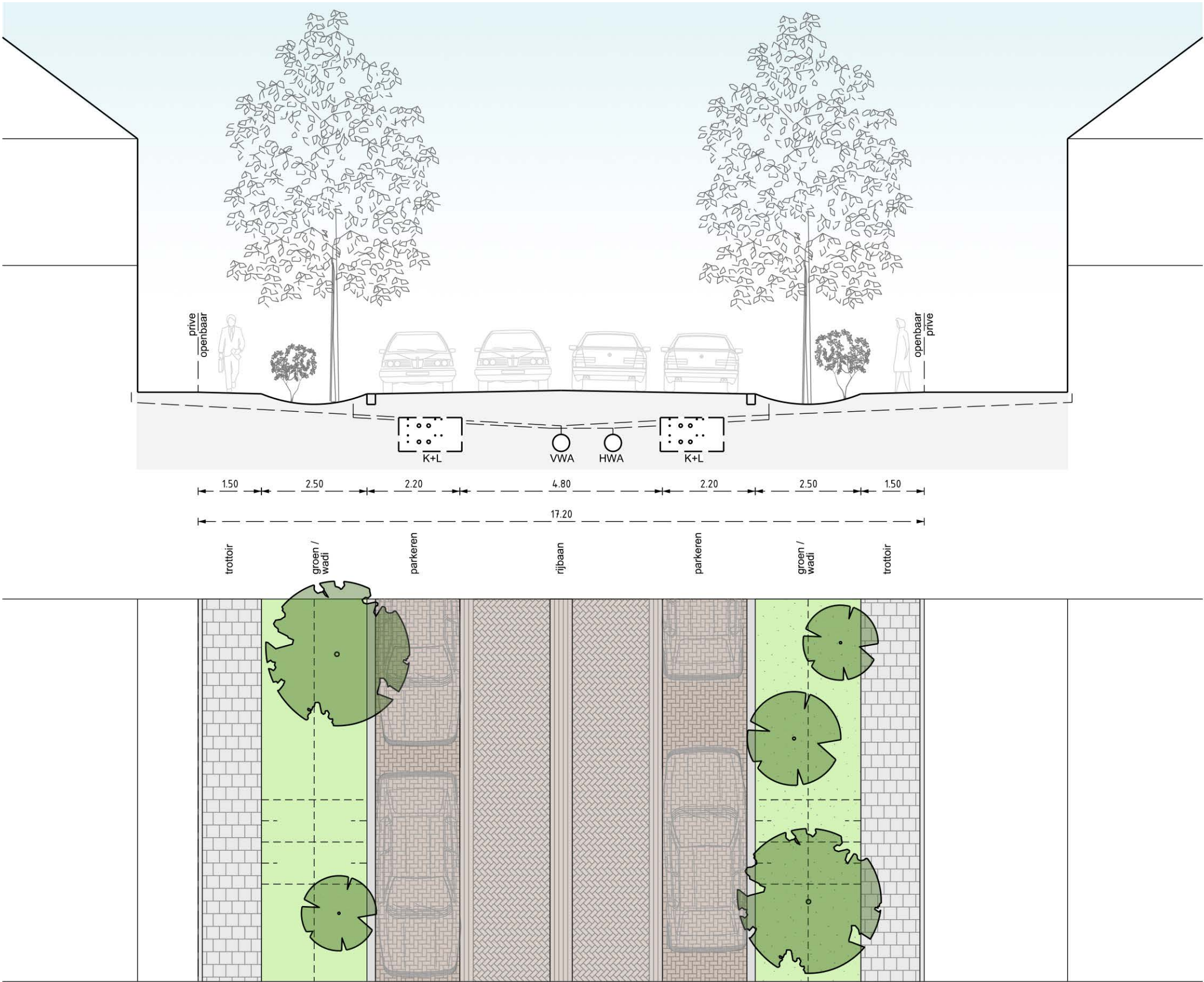
voortuinen van weinig waarde toevoegen aan openbare ruimte

in overleg met bewoners woningbouw vereniging bekijken wat de mogelijkheden zijn

voorbeeld oplossing ideaal (minimaal) klimaatbestendig profiel

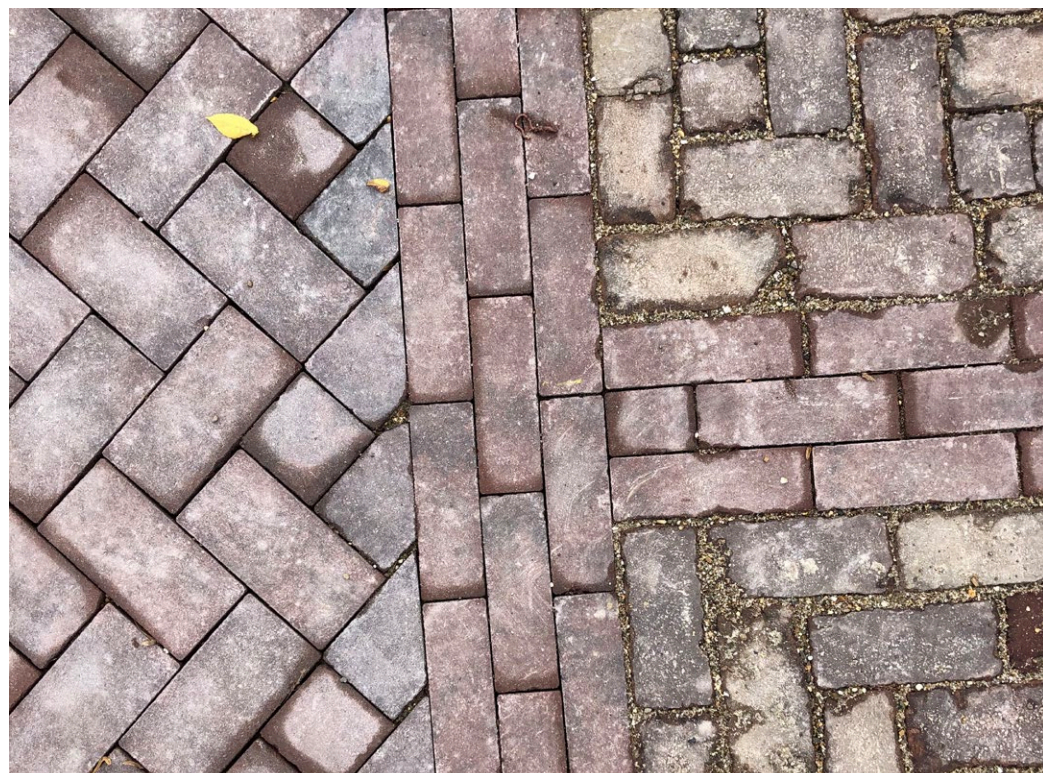
een oplossing met een grotere maatvoering

circulariteit

aandachtspunten circulariteit

- **scheiding van functies: door groen en kabels en leidingen te scheiden krijgen beiden een langere levensduur**
- **smal trottoir (minimaal advies ASVV) of trottoir aan één zijde: ontwerp afpellen tot wat minimaal nodig is**
- **klinkers versus beton? levensduur?**
- **dikte van bestrating: opties voor materiaalreductie of langere levensduur?**
- **herbruikbaarheid van elementverharding: combineren betonmateriaal en gebakken materiaal**
- **Hoe kunnen we betonmateriaal beter 1-op-1 hergebruiken?**

aandachtspunten / discussie punten opgesomd

voorbeeld van Heestrastraat; een profiel met weinig openbare ruimte

- **representatief voor veel straten in Oss (bijvoorbeeld Van Heemstrastraat (jaren '60) Ussen)**
- **met name gericht op parkeren (= meer geworden / wordt meer?)**
- **veel verharding**
- **kabels en leidingen aan beide zijden onder trottoir (= meer geworden / wordt meer?)**
- **inspraak; hoe ziet toekomstige inspraak er uit?**

keuzes binnen beschikbare openbare ruimte; meer ruimte nodig?

- **trottoirbanden t.b.v. opvang water (geen water in huis)**
- **omgekeerd profiel t.b.v. meer berging op straat tijdens grote buien**
- **keuze in parkeeraantallen**
- **gemengd stelsel / infiltratie riool**
- **waterbergend cunet aanbrengen**
- **éénrichtings verkeer maken en daardoor minder verharding en meer ruimte voor groen**
- **keuzes in mate van toelaten auto in straat (hittestress)**
- **groen toevoegen (hittestress)**
- **voortuinen smaller maken voor meer openbare ruimte**
- **keuze ondergrondse infrastructuur naar 1 zijde brengen zodat andere zijde meer toekomst voor groen heeft**
- **rijbaan minimale breedte; minder verharding en terugbrengen snelheid**
- **toevoegen (ondergrondse) infrastructuur elektrisch rijden**

klimaatbestendig (mee ontwerpen in stedenbouwkundige plannen)

- **uitgeefbaar vs openbaar**
- **wadi's als extra ruimte t.o.v. minimaal profiel (Horzak)**
- **extra brede parkeerplaatsen; toekomst proof (elektrisch rijden en alle benodigdheden; op-laadpaal e.d.)**
- **kleinere voortuinen ontwerpen**
- **toevoegen grote (toekomst)bomen t.b.v. schaduw en koelte**
- **bomen in wadi's voor dubbelgebruik; bomen hebben water ook in drogere tijden, geen aan-rijshade**
- **parkeerkoffers ontwerpen (binnen uitgeefbaar?) t.b.v. ontlasten en vergroenen van straten**
- **kabels en leidingen kelder maken, tracé aan 1 zijde van het profiel**